

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในยุคปัจจุบันนี้นับได้ว่าเป็นยุคแห่งสังคมข่าวสาร ภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่ใช้ทั่วโลกในการติดต่อสื่อสารเป็นภาษาสากลที่นานาชาติอารยประเทศใช้เป็นภาษากลางในการสื่อสาร กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก, หน้า 1) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร นับได้ว่าเป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารหรือโลกาภิวัตน์ (globalization) มนุษย์ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิด วัฒนธรรม ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ในขณะเดียวกัน เพื่อสนองนโยบายของประเทศในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยและชาวต่างชาติ ก่อให้เกิดการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาตรา 27 วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาภายในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1) หลักสูตรดังกล่าวนี้คือหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ต้องการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษามีเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ดำรงไว้ซึ่งศิลป วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจท้องถิ่นของตน ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พัฒนาท้องถิ่น ดังที่ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 110) กล่าวว่า ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมานาน หลักสูตรแม่บทไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ แต่หลักสูตรระดับท้องถิ่นสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตน สามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพได้ การศึกษาจึงมีส่วนในการสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่าง

สมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานมีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

จากนโยบายการศึกษาของชาติ ได้สนับสนุนให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ทรัพยากรและแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งนับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมาก และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์และคุณค่าในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และประชาชนในท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, ตุลาคม, 21)

การจัดการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง และให้สนองความต้องการตามนโยบายการศึกษาที่จำเป็น ต้องมีหลักสูตรแม่บทเป็นข้อกำหนดจุดหมายที่จะพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามในทุกๆด้าน และเป็นไปตามทิศทางการศึกษากำหนดไว้โดยหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ตามสภาพและทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นๆ และสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน สามารถปรับหรือพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองและของท้องถิ่นในด้านต่างๆ โดยให้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งคาดว่าจะทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจความรักและความผูกพันกับท้องถิ่น มีความรู้ ความสามารถในการคิด การจัดการและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ (จิตรา ชุมณี, 2545, หน้า 3)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนา และขยายตัวอย่างรวดเร็วส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเดินทางกระจายไปในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยอย่างกว้างขวาง นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปจังหวัดต่างๆ ด้วยตนเองหรือเป็นหมู่คณะ โดยไม่ได้ใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องการคำแนะนำ ตลอดจนการช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ จากผู้คนในท้องถิ่น อำเภอแก่งคอยจึงตอบสนองนโยบายรัฐบาล ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอแก่งคอย ซึ่งเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในด้านมรดกทางพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยว และตอบสนองการสร้างอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนเมือง ให้เยาวชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้การต้อนรับ

นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนท้องถิ่นของตนเอง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต 6, 2544, หน้า 1)

การเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสระบุรี ยังคงมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 10.10 โดยแบ่งเป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยร้อยละ 10.59 และเป็นชาวต่างชาติร้อยละ 1.97 จะเห็นได้ว่าชาวไทยมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสระบุรีมากขึ้น อาจสืบเนื่องมาจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ไม่ว่าจะเป็นวัดวาอารามต่างๆ ที่มีมากมาย เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ซึ่งมีความสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะจังหวัด และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ สามารถที่จะเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกสบาย และเดินทางได้ตลอดทั้งปี จึงส่งผลดีต่ออัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวชาวไทยค่อนข้างมาก ประกอบกับได้มีการจัดงานประเพณีตักบาตรดอกไม้มะถายเทียนพรรษา งานเทศกาลทุ่งทานตะวันบานสะพรั่งทั่วทั้งสระบุรี รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทเชิงเกษตร อาทิ ไร่จันทน์ ฟาร์มนกกระเจือกเทศ เป็นต้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง และรถไฟตามลำดับ

ในการเดินทางแต่ละครั้งนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักระยะประมาณ 1.62 วัน ซึ่งมีสัดส่วนการเติบโตเพียงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันในประเทศไทยประมาณ 872.21 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 มีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมทั้งสิ้น 1,276.46 ล้านบาท ส่วนนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันประมาณ 552.91 บาท ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในแหล่งท่องเที่ยว รวมเป็นเงิน 864.38 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.01 ดังนั้น ผู้เยี่ยมเยือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันระหว่างอยู่ในจังหวัดสระบุรีประมาณ 707.29 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.30 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, ตุลาคม, 21)

เนื่องจากอำเภอแก่งคอย นับว่าเป็นอำเภอหนึ่งที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว และมีความหลากหลาย ทั้งด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาที่สำคัญของประเทศ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ-เชิงเกษตร กิจกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของฝาก สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอแก่งคอย ได้แก่ ผาเสด็จ, พระพุทธบาทน้อย, ถ้ำพระธาตุเจรีญธรรม หรือ ถ้ำพระธาตุบ่อปลา, ถ้ำพระโพธิสัตว์ และถ้ำธรรมทัศน์, อนุสาวรีย์ผู้ประสพภัยทางอากาศจากสงครามโลกครั้งที่ 2 และพระบรมราชวังสีทา นอกจากนี้ยังมีความได้เปรียบทางด้านการเดินทางที่สะดวกสบาย ไม่ไกลจากสระบุรีมากนักเป็นประตูสู่ภาคอีสาน สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งในปีที่ผ่านมาการท่องเที่ยวสามารถนำรายได้สู่จังหวัดสระบุรีถึง 1,654.41 ล้านบาท (จังหวัดสระบุรี, 2550, ธันวาคม, 14)

การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษ ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ในวิชาภาษาอังกฤษไปใช้

ในการนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่สำคัญในอำเภอแก่งคอย ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสนทนาสื่อสารกับชาวต่างชาติ กล่าวพูดกล้าแสดงออก ผู้เรียนได้ทราบคำศัพท์ที่มีใช้ในท้องถิ่นและเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นเป็นภาษาอังกฤษ ย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนมากขึ้น (สุดสายใจ ชาญณรงค์, 2540, หน้า 5) เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนโดยครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรท่องเที่ยวเมืองแก่งคอยจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับสาระภาษาต่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สังคม ในยุคปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็น ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมและเพื่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนสามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันด้านเศรษฐกิจโลก เข้าใจความแตกต่างทางการเมืองและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นพลเมืองในยุคโลกาภิวัตน์ ช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ สามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกลุ่มสาระนี้อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุงโดยดูจากรายงานผลการเรียนของฝ่ายวิชาการในโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง (รายงานผลการเรียนภาคเรียนที่ 2/ 2547, 2/2548 และ 2/2549) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษานักเรียน (สำนักงานทดสอบการศึกษาสระบุรี เขต 2, 2551 มกราคม 12) พบว่าค่าเฉลี่ยร้อยละผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการทดสอบความรู้ทางภาษาและกระบวนการคิด มีคะแนนเฉลี่ย 26.40 และทักษะการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ย 28.84 ระดับคะแนนปรับปรุงคะแนนเฉลี่ย 66.67 ระดับพอใช้ 33.33

ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน จึงได้หันมายึดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย ได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ ที่มีโอกาสพบจริงในชีวิตประจำวัน แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอน ที่ไม่จำกัดความสามารถของผู้เรียนไว้เพียงแต่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยสัมพันธ์ความสามารถทางไวยากรณ์เข้ากับยุทธศาสตร์การสื่อสาร ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะในชีวิตจริงผู้เรียนต้องสัมผัสกับการสื่อสารซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ มากมาย ดังนั้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และนำภาษาที่คุ้นเคยนั้นไปใช้ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักในปัญหาและความสำคัญจึงมีความสนใจที่จะ

พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิต ชุมชน และสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน เกิดรายได้และส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้นสามารถแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยวได้ และเพื่อเป็นการเผยแพร่ทรัพยากรที่มีค่าในท้องถิ่นสู่ประชาชนทั่วไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ความมุ่งหมายในการวิจัย ประกอบด้วย ความมุ่งหมายทั่วไป คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจ ได้นำไปพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น สังคมและเศรษฐกิจ
3. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการปฏิบัติตนเป็นผู้นำการท่องเที่ยว มีความรัก ความภาคภูมิใจ และใช้ทรัพยากรที่มีค่าในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

จำนวน 92 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง สังกัดเทศบาลเมืองแก่งคอย อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากนักเรียน 1 ห้อง จากนักเรียนทั้งหมด 2 ห้อง จำนวน 46 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

2.2.2 เจตคติต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร

2.2.3 ทักษะการสื่อสารทางภาษา

3. ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ใช้ระยะเวลาสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลา 16 ชั่วโมง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน

4. เนื้อหา

เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบไปด้วย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่น หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ทักษะการสื่อสารทางภาษา เจตคติต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้าง การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ในลักษณะการเพิ่มรายละเอียด หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนใหม่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ที่พัฒนามาจากหลักสูตรแม่บท เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้นาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยมีครูและบุคคลในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างและประเมินหลักสูตร

หลักสูตรท้องถิ่นท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย หมายถึง หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารทางภาษาในเรื่องที่เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย ที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมในการใช้ทักษะการสื่อสารและแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

เจตคติต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางอารมณ์ ในลักษณะทางบวกหรือทางลบต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ซึ่งวัดจากการตอบแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะการสื่อสารทางภาษา หมายถึง ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้ง 4 ทักษะ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีความชำนาญต่อกิจกรรมการฝึกใช้หลักสูตรท้องถิ่น ในอำเภอแก่งคอย เพื่อนำเที่ยวเมืองแก่งคอยได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง จำนวน 46 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากสาระสำคัญของทฤษฎี หลักการ แนวคิด พบว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือ และเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรต้องมีการพัฒนา อยู่เสมอทั้งนี้เพื่อให้ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจที่กำลังเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการเมืองการปกครองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด

กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและในมาตรา 27 ซึ่งได้กำหนดว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจั

กระบวนการเรียนการสอนภายในชุมชนให้ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ในชุมชน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญขั้นตอนวิธีการในการพัฒนาหลักสูตร แนวทางในการประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานได้เสนอแนวคิดแสดงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

การจัดทำหลักสูตรของทาบา (Hilda Taba) ได้ลำดับขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ตรวจสอบความต้องการของหลักสูตรที่จะใช้ในโรงเรียน 2) กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะใช้ในการพัฒนาหลักสูตร 3) เลือกเนื้อหาของหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน 4) จัดเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วน สุนีย์ ภูพันธ์ (2546, หน้า 162-165) ได้เสนอแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของไทยเลอร์ (Ralph W. Tyler) ดังนี้ 1) การกำหนดหลักสูตร 2) การเลือกและจัดประสบการณ์ 3) การประเมินผล

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไวล์ และบอนดี (Wiles and Bondi, 1989, pp. 17-19) ได้ลำดับขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) การวิเคราะห์หลักสูตร 2) การวางแผนหลักสูตร 3) การสร้างเครื่องมือ 4) การวัดผล ซึ่งไวล์ และบอนดี (Wiles and Bondi) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการพื้นฐานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านความคิดและการสำรองแผนงาน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ ในสถานศึกษาต่อไป

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 24) ได้จัดลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่มีความจำเป็นเพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงหลักสูตร 3) สำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม ชุมชน และผู้เรียน 4) กำหนดวัตถุประสงค์ 5) เลือกเนื้อหาวิชาเรียน 6) เลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้นๆ 7) จัดเรียงเนื้อหาใหม่ 8) สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงเนื้อหา 9) กำหนดการประเมินผลให้ตรงกับเนื้อหาวิชา

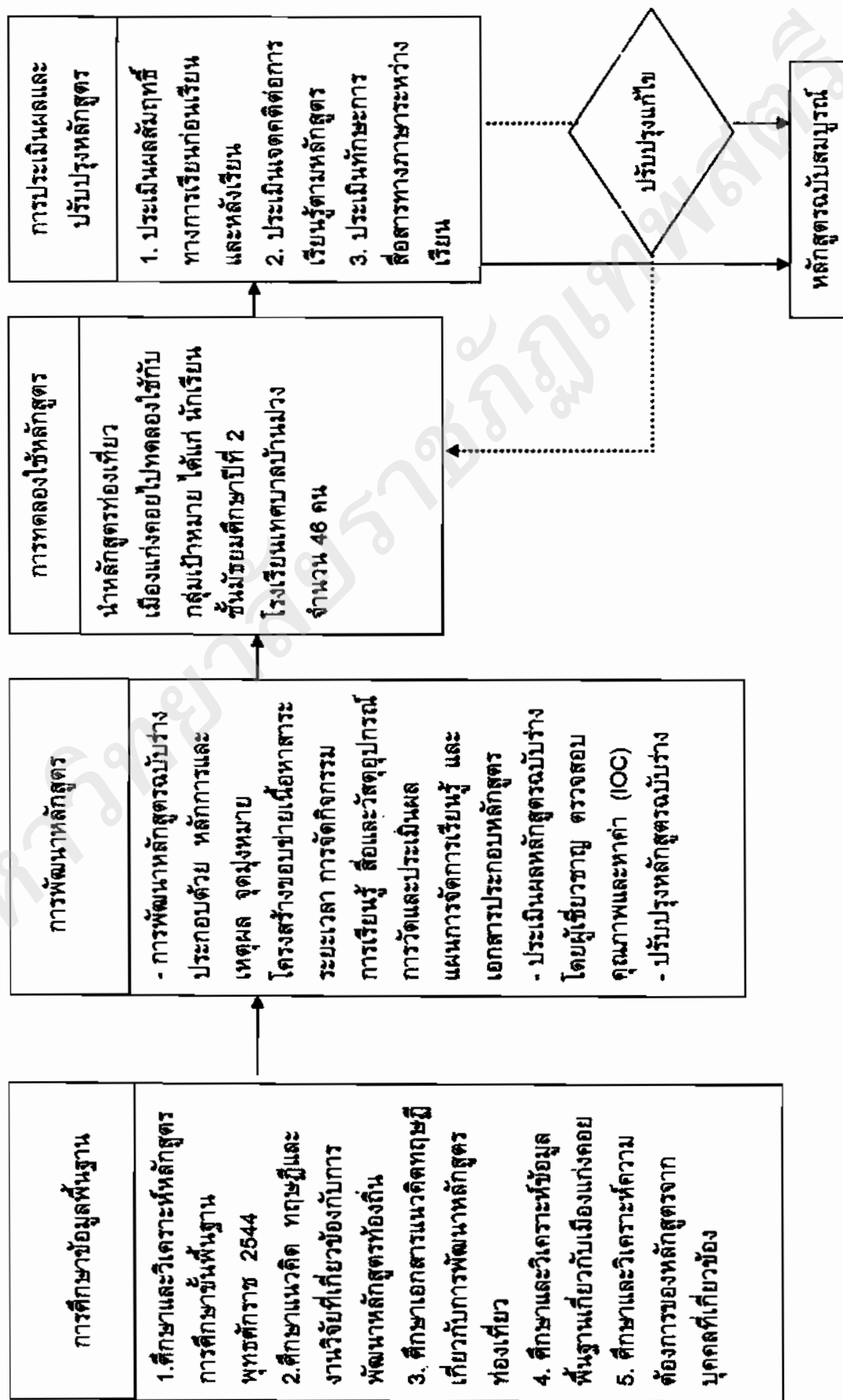
จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรข้างต้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาและผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวมาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องท่องเที่ยวเมืองแก่งคอย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้ครอบคลุมลำดับการพัฒนาหลักสูตร โดยอาศัย

หลักทฤษฎีวิธีการวิจัย (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร
 - ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร
 - ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development) : การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร
- ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

สมมติฐานการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องเที่ยวเมืองแก่งคอย ที่พัฒนาขึ้น จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร